

Мислио сам да ме у нашем јавном животу више ништа не може изненадити. Али сам се, признајем, зачудио када сам чуо „Програмску изјаву“ новоизабраног Управног одбора РТС [\[1\]](#).

У тој изјави се каже да је „Управни одбор констатовао да је програм РТБ-а и РТС-а био готово непрестано и грубо злоупотребљаван током деведесетих година прошлог века, у сврху дискредитовања политичке опозиције у Србији и њених лидера, и као део пропаганде тадашњег недемократског режима. Током несрећних догађаја из деведесетих година, РТБ и РТС су више пута својим прилозима повредили осећања, морални интегритет и достојанство грађана Србије, хуманистички опредељених интелектуалаца, припадника политичке опозиције, критички усмерених новинара, појединих мањина у Србији, мањинских верских заједница у Србији, као и појединих суседних народа и држава. Новоизабрани Управни одбор је, због тога, одлучио да упути извињење грађанима Србије и грађанима суседних држава који су били предмет увреда, клевета и садржаја који би одговарали данашњем одређењу говора мржње, а који су емитовани у програмима РТБ-а и РТС-а током деведесетих година“.

Најпре, не разумем зашто се УО РТС, изабран 2011, осећа позваним да се мора извињавати за извештавање РТБ-а током претпрошле деценије. Ако ниједан УО РТС, током целе прошле деценије, то није урадио, зашто то мора да учини баш овај УО и то управо сада? Да ли то значи да је баш овај УО решио да приступи политици „превазилажења прошлости“? То би се можда и могло очекивати, имајући у виду да је председник садашњег УО један историчар [\[2\]](#). Али, не разумем зашто је онда извињење дато само за деведесете. Ако је овај УО, први у историји РТС, привржен „превазилажењу прошлости“, зашто се онда није извинио и за пристрасно и идеологизовано извештавање РТБ током седамдесетих и осамдесетих година? Да ли то значи да РТБ, током седамдесетих и осамдесетих, није „дискредитовао политичку опозицију у Србији“, није био „део пропаганде тадашњег недемократског режима“ и није „вређао осећања, морални интегритет и достојанство грађана Србије, хуманистички опредељених интелектуалаца, припадника политичке опозиције и критички усмерених новинара...“?

Коме извињење?

Пише: Слободан Антонић
среда, 25 мај 2011 16:21

Питам се шта то има у негативном извештавању, током деведесетих, што га чини толико изузетним у односу на, рецимо, негативно извештавање из седамдесетих или из осамдесетих, па да се само због њега РТС мора извињавати? Које су то лажи, искривљавања, клеветања и манипулације, из деведесетих, тако посебне врсте, тако нарочите и тако изузетне, па да захтевају нарочиту изјаву у овој, 2011. години? Шта је то што се са Србијом десило у тој особеној деценији, па да УО РТС изабран 18. априла 2011. не може да отпочне са радом а да се о томе свечано и драматично не изјасни?

Одговор сви знамо – Србија је тада била у рату са САД и ЕУ. Заправо, Србију је напао НАТО, и то баш након читавог низа систематских лажи, искривљавања, клеветања и манипулација. Треба ли да подсећам на случај Рачак [\[3\]](#) ? Треба ли да подсећам на претходне случајеве – од Маркала, преко тврдњи да српски гинеколози, по концлогорима, "усађују босанским женама чак и псеће ембрионе" и да Срби заробљеним муслимаским "женама и деци одрежу гркљан, затим пуцају по колони избеглица", које, онда, тако недоклане беже, те "са смрћу живи 26.000 деце"

[\[4\]](#)

, па до тврдњи да, у рату за Косово, Срби примењују "масовна силовања на градским трговима", при чему су Албанци насилно "сакупљани да прате овај језиви догађај", како би се "подстакли да добровољно беже"

[\[5\]](#)

!?

Разуме се да уопште не мислим да оправдавам ратне и идеолошке лажи које су српски медији износили деведесетих (о свему томе сам написао читаву једну књигу [\[6\]](#)). Али, немојмо да се лажемо – никада нисам чуо да се ниједан вашингтонско-бриселски медиј (а о хрватском, муслиманском или косоварском да и не говорим!) извинио за било коју лаж или увреду нанету Србима. Да ли се

New York Times

, рецимо, извинио за вест да је у Босни откривено чак 135 концентрационих логора са 70.000 логораша, "које држи Београд"?

[\[7\]](#)

Да ли се

Süddeutsche Zeitung

извинио за своју причу о Азизи, коју су Срби јавно силовали, "на стадиону у Мањачи", пред 1.500 људи (иако у Мањачи нема, и никада није ни било, никаквог стадиона)?

[\[8\]](#)

Да ли се

Der Standard

извинио за тврдњу да је на Косову, уочи бомбардовања 1999, "у правом покољу побијено 800.000 људи"?

[\[9\]](#)

Да ли се Bild извинио за своју насловну страницу са фотографијом колоне албанских

Коме извињење?

Пише: Слободан Антонић
среда, 25 мај 2011 16:21

избеглица са Косова, и потписом: "Одводе их у концентрациони логор"?

[\[10\]](#)

Да ли се

Washington Times

извинио за своју тврдњу да су Срби албанске ђаке "тровали гасом", а „неке и присилно стерилисали"?

[\[11\]](#)

Да ли се

New York Times

извинио због ратнохушкачких коментара свог главног уводничара, Томаса Фридмана, који је, током кампање бомбардовања Србије 1999. писао: "Ми смо у рату са српском нацијом и свако ко се шета (hanging around) по Београду треба то да схвати. (...)Дајте шансу рату! (...)Желите у педесете? Ми ћемо вам дати педесете. Желите 1389? Можемо да створимо 1389, такође!"

[\[12\]](#)

?

Знам да ће сада неко рећи како „не треба гледати на друге, већ радити оно што је исправно“ и како „увек мора неко први да почне“. Али, да ли ико очекује да ће се сутра стварно неки Управни одбор Hrvatske radio televizije, Radio Televizioni i Kosovës, *New York Times*

-а

или

Süddeutsche Zeitung

-а извинити за своје погрешно извештавање о Србима? Или се то уопште ни не очекује? Али, онда, по ком критеријуму је изабрано да баш српски јавни сервис – и очигледно нико други до само српски јавни сервис! – има да се извини због лошег извештавања? И по ком критеријуму је изабрано да извињење мора бити дато баш за тај период лошег извештавања, а не за неки претходни, или доцнији?

По обе ствари очигледно да је реч о изузетку, специјалном и до сада невиђеном случају. Није ли таква концентрација случајности мало претерана? Није ли овде, заправо, на делу не признање лошег извештавања, већ признање хијерахије права и овлашћења у глобалној структури моћи, признање да смо коначно схватили ко *једини* има право на ратну пропаганду, ко *једини* има право да ратује и ко *једини* има право да уопште води политику? Није ли у питању једноставна изјава лојалности (дата у своје име, али можда и у име свих нас) упућена правим господарима тих моћних структура, господарима истине и лажи у овоме свету, господарима доминантног поретка ствари? Није ли у питању једноставна изјава да разумемо и прихватамо своје место у том поретку – негде на дну, међу онима који имају само „право“ да буду засипани лажима, само „право“ да примају кодове прописаног мишљења и само „право“ да усвајају норме једино дозвољеног понашања?

Коме извињење?

Пише: Слободан Антонић
среда, 25 мај 2011 16:21

Тако се и у овом случају показало, како то тачно указује Пол Готфрид, да је „превазилажење прошлости“ (Vergangenheitsbewältigung) у доминантној структури моћи заправо „млађење прошлости“ (Vergangenheitskeule) – дословце „*коришћење прошлости као батином*“ [13]. Та батина се сада спушта на наше главе и наша рамена, упорно и учестало, неизбежно и неумољиво. Не само зато што смо лагали или што смо погрешно извештавали, већ зато што смо се усудили да *са њима* ратујемо, да се *њима* супротставимо, да се *с њима* качимо...

Зато се УО РТС овом својом жалосном изјавом не извињава „грађанима Србије“ и „хуманистички опредељеним интелектуалцима“ – који су од УО РТС из 2011. најмање очекивали да то уради! Овим се УО РТС заправо извињава неком другоме, неком ко не станује овде (и не плаћа претплату), неком ко је *заиста* очекивао то извињење. Занима ме још само да ли ће то извињење бити прихваћено и да ли ће бити довољно. Или ће се са овим наставити? Све дотле док и последњи становник ове земље не схвати колико смо сви скупа, у односу на *Њих*, бедни, грешни и ништавни...

[1] <http://www.rts.rs/page/stories/ci/story/124/Друштво/896792/Програмска+изјава+УО+РТС.html>

[2] Види састав УО РТС: <http://www.rts.rs/page/rtsc/javniservis/story/278/Ко+управља+РТС-ом/67324/Ко+управља+РТС-ом.html>

[3] Види анализу: http://www.nspm.rs/istina-i-pomirenje-na-ex-yu-prostorima/_glajvic-racak-i-vertikala-lazi.html?alphabet=I

Коме извињење?

Пише: Слободан Антонић
среда, 25 мај 2011 16:21

[4] Види изворе у: <http://www.nspm.rs/prikazi/kako-su-nas-lincovali.html?alphabet=c>

[5] Види извор у: <http://www.nspm.rs/srbija-i-nato/zasto-moramo-da-zapamtimo-q.html>

[6] http://www.knjizara.com/knjige/knjiga/21263_Zarobljena+zemlja+-+Srbija+

[za+vlade+Slobodana+Miloševića ISBN:86-83353-28-1](http://www.knjizara.com/knjige/knjiga/21263_Zarobljena+zemlja+-+Srbija+za+vlade+Slobodana+Miloševića_ISBN:86-83353-28-1)

[7] Види извор у: <http://www.nspm.rs/prikazi/kako-su-nas-lincovali.html?alphabet=c>

[8] Исто.

[9] Исто.

[10] Исто.

[11] Исто.

[12] Види извор у: <http://www.nspm.rs/srbija-i-nato/zasto-moramo-da-zapamtimo-q.html>

[13] Gottfried, Paul (2004): *Multiculturalism and the Politics of Guilt: Toward a Secular Theocracy*. Chicago: University of Missouri Press, p. 73.